

KLIIMAMINISTEERIUM

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Märge tehtud: 17.08.2026
Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 31.08.2026
Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2
Teabevaldaja: Kliimaministeerium

Ines Metsalu-Nurminen
Riigikontroll

Teie 21.07.2026 nr 2-1/80172/18

Meie 17.08.2026 nr 1-15/26/1381-5

Vastus märgukirjale auditi „Riigi 2025. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ tulemuste kohta Kliimaministeeriumi valitsemisalas

Austatud Ines Metsalu-Nurminen

Täname Riigikontrolli auditi käigus tehtud töö ning märgukirjas esitatud tähelepanekute ja soovitude eest. Hindame auditi käigus toimunud sisulist koostööd ning peame oluliseks auditi tulemuste põhjal oma sisekontrolli ja finantsjuhtimise protsesside järjepidevat täiustamist.

Alljärgnevalt esitame Kliimaministeeriumi seisukohad märgukirjas toodud tähelepanekute ja soovitude kohta.

1. Kliimaministeeriumi vead riigieelarve täitmise aruande kontrollimisel

1.1. Eelarvejääkide sihtotstarbe muutmine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leiab, et Kliimaministeerium muutis 2024. ja 2025. aasta kasutamata eelarvejääkide ülekandmisel nende sihtotstarvet ning kandis seetõttu järgmisse eelarveaastasse rohkem vahendeid, kui riigieelarve seadus lubab. Riigikontrolli hinnangul ei olnud eelarvejääkide ümberjaotamiseks programmitegevuste vahel õiguslikku alust ning seetõttu ei järgitud riigieelarve seaduse § 59¹ põhimõtet, mille kohaselt tuleb kasutamata eelarvevahendite ülekandmisel säilitada nende sihtotstarve.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kliimaministeerium ei nõustu Riigikontrolli hinnanguga. Juba 2024. aasta auditi järel selgitasime, et ülekantavate jääkide sihtotstarvet ei ole muudetud. Muudatused programmi tegevuste vahel tulenesid kulumudeli ja ressursside jaotusreeglite kohandamisest ega kujutanud endast eelarvevahendite sisulise sihtotstarbe muutmist. Kulumudelis jaotusreeglite muutmine oli tingitud muudatustest asutuse teenuste struktuuris.

Keskkonnaamet korrastas 2025. aastal oma teenuste struktuuri ning koondas mere- ja veekeskonna teenused ühe programmitegevuse alla. Muudatused rakendusid teenuste tasandil alates 2026. aastast, mistõttu kanti ka nende teenustega seotud eelarvejäägid vastava programmitegevuse alla. Sellega ei muudetud eelarvejääkide kasutamise eesmärki, vaid tagati nende kooskõla ümberkorraldatud teenuste struktuuriga.

Kliimaministeeriumi eelarvest keskkonnaprogrammist rahastatavad toetused on sihtotstarbelised ning eelarvejääke kasutatakse üksnes sõlmitud toetuslepingutest tulenevate kohustuste täitmiseks. Seetõttu kantakse jäägid üle nende algset eesmärki säilitades ning nende sihtotstarvet ega majanduslikku sisu ei muudeta. Programmitegevuste vaheline jaotus kujuneb aga vastavalt keskkonnaprogrammi eelarvele igaks aastaks kehtestatud kulumudeli jaotusreeglitele, mis lähtuvad toetusmeetmete omavahelisest proportsioonist. Kuna need proportsioonid võivad aastate lõikes muutuda, võib erineda ka eelarvejääkide kajastamine programmitegevuste lõikes. Tegemist on tehnilise ümberjaotusega programmi tegevuste vahel, mitte vahendite sihtotstarbe või majandusliku sisu muutmisega.

Eeltoodust tulenevalt jääme seisukohale, et riigieelarve seaduse § 59¹ põhimõtteid ei ole rikutud ning eelarvejääkide sihtotstarvet ei ole muudetud.

1.2. Riigieelarve täitmise aruandes tuvastatud vead

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll juhtis tähelepanu puudustele riigieelarve seaduse lisa 1 täitmise aruandes, mis puudutasid ühe programmitegevuse koondsumma arvutamist ning riigieelarve seaduse lisa 1 ja KAIS-i andmete kooskõla.

Kliimaministeeriumi vastus:

2025. aasta riigieelarve täitmise aruande lisa vahekokkuvõttes ühe rea vale summeerimisvalem on tuvastatud, kuid see ei mõjuta Kliimaministeeriumi valitsemisala eelarve täitmise aruannet tervikuna. Samas ei pea me põhjendatuks käsitleda seda Kliimaministeeriumi veana, kuna aruande koostab Riigi Tugiteenuste Keskus (*edaspidi RTK*) ning ministeeriumil puudub võimalus kontrollida RTK koostatud mahuka aruande kõiki tehnilisi valemeid.

Märkuse osas, mis puudutab erinevust riigieelarve seaduse lisa ja KAIS-i andmete vahel, palume Riigikontrollil täpsustada, millist konkreetset viga peetakse silmas. Ministeerium ei tuvastanud asjaolusid, mille alusel oleks olnud võimalik aasta lõpus KAIS-is vastavaid andmeid muuta, kuna eelarved on esitatud seadusemuudatuse või lisaeelarve stsenaariumis.

1.3. Programmidokumentide hiline kinnitamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll juhtis tähelepanu, et Kliimaministeerium avalikustas programmidokumendid hilinenult. Riigikontrolli hinnangul ei ole programmidokumentide hiline avaldamine kooskõlas riigieelarve läbipaistvuse ja arusaadavuse põhimõttega, kuna programmidokumendid annavad ülevaate riigieelarve vahendite kavandatavast kasutamisest.

Kliimaministeeriumi vastus:

Nõustume, et 2025. aastal venis programmidokumentide majasisene kooskõlastamine põhjendamatult pikaks.

Kliimaministeerium on muutnud 2027. aasta planeerimisprotsessi selliselt, et programmid kinnitatakse detsembris või hiljemalt jaanuari jooksul ning avaldatakse seejärel viivitamata ministeeriumi veebilehel.

1.4. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse sihtfondide tulude ja kulude planeerimine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll juhtis tähelepanu, et Kliimaministeerium ei ole 2025. aasta riigieelarves planeerinud Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse sihtfondide kasutamisest tulenevaid tulusid ja kulusid, kuigi need tuleks riigieelarves eelarvestada.

Kliimaministeeriumi vastus:

Nõustume, et riigieelarves ei olnud nimetatud tulu planeeritud. Selle põhjuseks oli metoodika ning piisavate algandmete puudumine.

RES 2027–2030 planeerimise käigus on Kliimaministeerium vastava ettepaneku esitanud. Tulude prognoosimisel on aluseks võetud 2025. ja 2026. aasta tegelikud laekumised ning teadaolevad tulevased muutused.

1.5. KAIS-i lõpliku eelarve andmed

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll juhtis tähelepanu, et KAIS-is ei olnud finantseerimistehingute lõpliku eelarve andmed korrektselt kajastatud, mistõttu esines erinevus võrreldes riigieelarve täitmise aruandega.

Kliimaministeeriumi vastus:

Leiame, et seda tähelepanekut ei ole põhjendatud käsitleda Kliimaministeeriumi veana. Tegemist oli KAIS-i infosüsteemi eelarve teisendamise reegli veaga. Vastav info on edastatud KAIS-i peakasutajale vea kõrvaldamiseks.

2. Majandamiskulude, varude ja põhivarade kajastamine

2.1. Transpordiameti majandamiskulude kajastamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leidis, et Transpordiamet kajastas Haljala vallale kohaliku omavalitsuse teede hooldamiseks üle antud vahendid 20 028 eurot majandamiskuluna, kuigi Riigikontrolli hinnangul oleks tulnud need kajastada toetusena nii eelarve täitmises kui ka raamatupidamises.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kliimaministeerium ei nõustu Riigikontrolli hinnanguga. Riigiteede korrashoiukulud on riigieelarve seadusega kinnitatud Transpordiameti eelarves majandamiskuludena. 2026. aasta riigieelarve seaduse § 9 reguleerib riigiteede üleandmisel kohalike omavalitsuste finantseerimist ning sellest tulenevalt oli Transpordiametil õigus käsitleda vahendite üleandmist majandamiskulude eelarvest. Transpordiamet saab anda vahendeid üle sellelt eelarverealt, kuhu need on riigieelarve seadusega kinnitatud. Teehoiuks eraldatud vahendid ei kvalifitseeru avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 24 lõike 2 punkti 3 tähenduses toetuseks.

Riigieelarve koostamise ajal ei ole võimalik ette näha, kui palju riigiteid eelarveaasta jooksul kohalikele omavalitsustele üle antakse ega millises mahus tuleb koos teedega üle anda nende korrashoiuks kavandatud vahendeid. Kui nõustuda Riigikontrolli käsitletusega, tuleks enne iga sellist vahendite üleandmist algtada riigieelarve seaduse muutmine, et tõsta vajalikud vahendid majandamiskulude eelarverealt toetuste eelarvereale. Selline tõlgendus muudaks riigieelarve seaduse § 9 rakendamise põhjendamatult keerukaks ning ei oleks praktikas alati võimalik, eelkõige juhul, kui teede üleandmine toimub eelarveaasta lõpus.

Seetõttu on seadusandja sätestanud riigieelarve seaduse §-s 9 eriregulatsiooni, mis võimaldab anda koos riigiteedega üle ka nende korrashoiuks kavandatud vahendid samalt eelarverealt, kuhu need on riigieelarvega kavandatud. Riigikontrolli tõlgendus ei oleks kooskõlas selle regulatsiooni eesmärgiga.

2.2. Tarnijatele võlgade lühi- ja pikaajaline jaotus

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leidis, et Transpordiamet ei liigitanud ühe lepingu kohustusi 2025. aasta lõpu seisuga õigesti lühi- ja pikaajalisteks kohustusteks.

Kliimaministeeriumi vastus:

Leiame, et märkus ei ole põhjendatud. Transpordiamet tegi vastava jaotuse inventuuri alusel lähtudes Kliimaministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirja p 6.7.6. Kohustuste lühi- ja pikaajaline jaotus on oma olemuselt hinnanguline ning põhineb aruandekuupäeval olemasoleval parimal teadmisel. Tagatiste tegelik tagastamise aeg võib hiljem muutuda mitmel põhjusel, näiteks võib töövõtja esitada garantiikirja, mille tulemusel tagastatakse kogu tagatis korraga, või võib garantiiperioodi lõppemise ja nõude esitamise aeg muutuda. Seetõttu ei ole võimalik hinnata kohustuste jaotust üksnes lepingutingimuste alusel ega eeldada, et inventuuri käigus antud hinnang vastab hilisemale tegelikule arengule.

Eeltoodust tulenevalt ei ole Riigikontrolli kirjeldatud erinevus käsitatav ebakorrektsena, nagu oleks ühe lepingu alusel tekkinud kohustused 31.12.2025.aasta seisuga ekslikult jaotatud lühi- ja pikaajaliseks kohustuseks, vaid erineva hinnangu andmisena kohustuse eeldatava realiseerumise ajale. Transpordiamet on kohustuste liigitamisel juhindunud Kliimaministeeriumi valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjas sätestatud korrast ning kehtivast inventuuriprotseduurist.

2.3. Sõidukite registreerimismärkide kajastamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leidis, et Transpordiamet ei kajastanud 2025. aasta lõpu seisuga kasutusele võtmata sõidukite registreerimismärke raamatupidamises varudena, kuigi neid hoitakse laos.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kliimaministeeriumi hinnangul ei ole tähelepanek põhjendatud. Transpordiameti varade haldamise kord reguleerib registreerimismärkide hoidmist ja koguselist arvestust, kuid ei sätesta nende kohustuslikku kajastamist raamatupidamises varudena. Registreerimismärkide üle peetakse pidevat koguselist arvestust infosüsteemis ARIS, mis võimaldab jälgida nende liikumist ja laoseisu.

Registreerimismärgid kantakse nende kiire kasutuse tõttu jooksvalt kuluks ning aruandekuupäeva seisuga ei olnud laojääk olulise mõjuga. Kui registreerimismärkide maht muutub tulevikus oluliseks, võetakse need vajaduse korral raamatupidamises varudena arvele.

Alates 2027.aastast muutuvad Rahandusministeeriumi kehtestatud varude eelarvestamise põhimõtted. Edaspidi planeeritakse varusid eelarves kuluna juba nende soetamise hetkel, mitte laost kasutusele võtmisel. Seetõttu on põhjendatud jätkata sõidukite registreerimismärkide tellimusi vastavalt tegelikule vajadusele ja nende kulupõhist arvestust nii, et registreerimismärke ei võeta raamatupidamises varudena arvele vaid kantakse soetamisel kuluks ning arvestust peetakse vaid koguseliselt.

2.4. E-ehituse infosüsteemi kajastamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leidis, et KeMIT kajastas e-ehituse infosüsteemiga seotud kulud ja vara vale aruandeperioodi koosseisus, mistõttu ei vastanud nende kajastamine tekkepõhise arvestuse põhimõttele.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kliimaministeerium ei nõustu Riigikontrolli hinnanguga. 2024.aastal esitatud aktidega üle antud tööd ei vastanud lepingutingimustele ning seetõttu ei olnud tööd 2024. aastal lõpetatud. Puuduste kõrvaldamine ja tööde nõuetekohane üleandmine toimus 2025. aastal ning sellest tulenevalt kajastati tööde vastuvõtmine ja raamatupidamislik arvestus õigesti 2025. aastal.

2.5. Põhivara mahakandmine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll tuvastas, et ühe põhivara objekti mahakandmine kajastati vales aruandeperioodis, mistõttu ei kajastanud 31.12.2024 seisuga põhivara arvestus täielikult varade tegelikku seisu.

Kliimaministeeriumi vastus:

Märgime, et 2025. aasta raamatupidamise aastaaruandes on põhivara jääkväärtus kajastatud õigesti, kuna 2024. aastal maha kandmata jäänud vara oli 2025. aasta lõpuks nõuetekohaselt arvestusest eemaldatud.

2.6. Jäätmeinfosüsteemi Pistrik arenduskulude kajastamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll leidis, et Kliimaministeerium kajastas jäätmeinfosüsteemi Pistrik arendamisega seotud kulud majandamiskuludena, kuigi nende hinnangul vastavad need arendustegevuse kuludele ning oleks tulnud kajastada põhivarana.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kliimaministeerium jääb selles küsimuses Riigikontrolliga eriarvamusele. Kulude klassifitseerimisel lähtusime projektijuhi eksperthinnangust, mis põhines tellitud töö sisulisel analüüsil ning Raamatupidamise Toimkonna juhendi kohaldamisel konkreetsetele töödele.

3. Muutuvpalga piirmäära ületamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll tuvastas, et Keskkonnaametis ületas neljal juhul 2025. aastal ametnikule makstud muutuvpalk avaliku teenistuse seaduses sätestatud 20% piirmäära.

Kliimaministeeriumi vastus:

Kõigil tuvastatud juhtudel maksti lisatasu ametijuhendiväliste, asutuse ning riigi jaoks vajalike täiendavate ülesannete täitmise eest. Keskkonnaamet hindas nende tööde tegemise oma teenistujate poolt otstarbekamaks kui teenuse sisseostmist, kuna väliste ekspertide kaasamine oleks olnud oluliselt kulukam. Lisatasu maksmine võimaldas kasutada asutuses olemasolevaid ekspertteadmisi ning saavutada vajalik tulemus väiksema kulu ja ajaga. Piirmäära ületus tekkis lisatasude ja tulemustasude koosmõjul ning ameti hinnangul oli teenistujate täiendava panuse tunnustamine põhjendatud.

Samas nõustume vajadusega tugevdada sisekontrolli ning rakendada täiendavaid kontrollimehhanisme, mis võimaldavad enne muutuvpalga määramist kontrollida seaduses sätestatud piirmäära järgimist.

4. Bilansiväliste kohtuasjadega seotud nõuete ja kohustiste kajastamine

Riigikontrolli tähelepanek:

Riigikontroll tuvastas ebatäpsusi kohtuasjadega seotud bilansiväliste nõuete ja kohustiste kajastamisel ja jaotamisel aruandeperioodide vahel.

Kliimaministeeriumi vastus:

Tuvastatud puudused olid tingitud inimlikust eksimusest. RTK on tähelepanekut arvesse võtnud ning edaspidi kontrollitakse senisest põhjalikumalt bilansiväliste kohtuasjadega seotud andmete kajastamist, sealhulgas summade, rahavoo koodide ning tehingupartnerite õigsust.

Lõpetuseks täname Riigikontrolli konstruktiivsete tähelepanekute eest. Võtame auditi käigus tehtud soovitusi arvesse oma töökorralduse ja sisekontrollisüsteemi edasisel arendamisel ning jätkame koostööd eesmärgiga tagada riigi vahendite korrektne ja läbipaistev kasutamine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marten Kokk

kantsler